

QUÆSTIO MEDICA,

*Quodlibetariis disputationibus manè discutienda in Scholis
Medicorum, die Jovis 7. Januarii 1712.*

D. CAROLO BOMPART,
DOCTORE MEDICO,

PRÆSIDE.

An juvare Perspirationem optima medendi ratio?

I.

QUAM delira fors mortalium, aut ignava vitæ incuria! Quàm pluri-
mi suam malè credunt imperitis salutem ægrotantes! Solus naturæ
observator, prudens illius interpres, artificis laude dignus fau-
sydere ducitur. Is veritatem non ultrà mentis aciem, velut in acumine sitam,
inquit; non systematum prurigne excitatus, altera Japeti soboles, cœ-
leste lumen subripere ambit, ineptæ sequax Minervæ, aut è cælo Dianam
properat, Canidiatus homo, violandam subducere. Sedulâ naturæ contem-
platione qui medendi rationem astruit, morbis profligandis idoneam, nec
inauguratam comperiet. Ducem quæris Helenæ Fratris magis fidum
qui præsignet medenti viam? attende Perspirationis muneri. Ejus ut malè
defuncta natura in morbum labitur à pristino sanitatis statu devia, ita ubi il-
lius impedimenta referavit, ab ægritudine liberatur ad sanitatem proclivis.
Hæc in æquilibrio constans, nusquam pervertitur, quamdiu perenniter ac jugi
effluxu quod superfluum dimittitur, quod amissum rependitur. Secretio-
num antiquior Perspiratio quintuplam ab aliis partem aufert; vel cò plus
quò natura vegetior: sed ab illâ detrahitur magis, quò gravior in hanc
culpa committitur. Hinc, monente Sanctorio, in eadem salubritate corpus
conservatur, quando ad idem pondus sine ullâ insolitâ evacuatione sensibili
regreditur: sin verò ad idem pondus persiliò plenius lotum, vel fæcissum
reducitur, incipit à pristinâ elongari salubritate. Sic quâvis de causâ
facta sit Adiapneustia, sudor & lotium post aliquot dies sine facessant, inde
cognosces veterem prævaricare futuram putredinem; à copâ enim oritur
mala qualitates. Ex his quid non morborum patimur medicâ egentium ope-
râ.

S. 1. Aph.
10.

S. 1. Aph.
43.
S. 1. Aph.
18.

NOSTRI pars nulla corporis intestini motûs, prout latentis, expers. Inde crassiores paulatim atteruntur particulæ, donec ætheris impetu rapiantur. Hæc cujusque partis Perspiratio tam indelebili naturæ lege sancitur, ut ne momento quidem impunè deficiat. Hanc igitur viventia omnia sortem obtinere, ut continuò diffusetur eorum substantia, nec minori necessitate novi alimenti appulsu restaurentur. Utrique naturæ invigilans officio, proprio numquam errore dimittit, adeoque quæ expedit viâ quod excedit propellere, quod deficit resarcire nititur. Felices nos intentum si parili sorte hanc maneret! Non sic supremi Numinis consilio gaudere datum est mortalibus. Variæ cœli intemperies tempestatesque, cibi & potûs iniqua copia vel qualitas, res tandem omnes non-naturales nuncupatæ, auræ ubi mediocritate exulant, quantum à munere suo naturam deturbent neminem fugit non imperitum. Sic iisdem quibus temperatis degimus incolumes, à medio deflecentibus in morbos du-cimur. Hi pervicaces naturam in prælium vocant, cientesque pugnas, nec illa renuit plerumque vires experiri: nec tunc hi laqueos Perspirationi, hos tentat natura dissolvere. Sic errati pœnitens, quidquid perspirare minis idoneum nacta sit, coquere, atque inde quæ licet viâ dispellere negotium habet, satagitque. Sic eodem quo devia tramite oberrabat, pari passu regreditur, sospitem auspicata fortunam: sed quò longius post se metam reliquit, eò graviores luit culpæ pœnas. Morbus scilicet ubi clanculum ir-repsit, seu retenta diutius ampliusve quâlibet in parte Perspiratio naturalem hujusce temperiem violavit, liquorum in hoc corporis angulo circuitum remoravit; natura ab assuetis non usque cessat muniis, pacique cum hoste subdolo seris forsan nuntium remittit, donec ille pedetentim invalescat, nec jocosum ineat discrimen. Inusta quippe visceri cuius labes, ubi pactis cum naturâ induciis intimos permeavit recessus, si non insanabiles morbos parit, rædiorum certè aut periculi plenos creat. An cauta maturos edic conatus natura, morbumque vel ex limine debellat? Injuncta, nondum arcta, Perspirationis horret, frangitque vincula (hoc coctionis studium dixere); mox sanguinis crasum vindicat, sitque morbi vel ipsa judex.

III.

MORBORUM curatio res ardua, periti Medici munus. Incautus ad medendum se accingit qui naturam non calluit, quò benè operantem norit imitari. Is si curat, ablex curat; aut si sanat, casu sanat. Non sic Hippocraticæ sectatores artis, omne nimium naturæ insensum Cui Senis Oraculo edocti, quidquid suave tollit æquilibrium morbum agnovère: scrutati causas, siue partis, siue totius ambitûs Adiapneustiam meritò incu-sarint. Ab illâ nasci cruditates, vel adhuc in lentescente succo, vel jam in fermentante positas, nisi ultra in vappam saniemve desciverit, scrupulum omnem dimiserint. In quovis deprehensa lapsu natura, in promptu mede-la venit. Perspirationem conciliare in nullo peccabitur, quam semper avel-licet utique non assequatur, viribus impar, natura. Huic tu laboranti au-xiliares adhibe manus, nec mercede frustraberis, Spissatus lentescit humor,

evolutus niniopere fermentat, an diu fermentatus vappescit? Idem probatur scopus, procuranda *coctio*. Inde si aberras, nedum Perspirationi confulas, imò amplius inhiibes, & ex parte morbi, non naturæ, te geris. Quid ita? Naturæ lex constat ut incocta non perspirent, nec nisi anacriticè aliorum protrudantur. Medici nomen ambis? nō pro sis saltem ne efficias. Quod non præsteris ipse, litem tempus, ferant modò vires, dirimet. Expecta crīsum. Quidquid concoctā materiā cicuratum, perspirare nisi aptum, sudoribus, aut his prope ædepol analogis urinis, vel dejectione, vomitu, vel hemorragiā cedit. Morosior natura pugnat, aut pectantior furit? humoris fiet decubitus, imperfectæ coctionis specimen; novissima enim naturæ quandoque spes abcessus.

I V.

DICHOTOMIÆ amantissimus Theophrastus cum Hippocrate, duplicem morborum causam, calorem nempe, aut frigus, vorticosisioris compressiorisve sanguinis argumenta, numerabat; nec sanè immeritò, si Perspirationis rationem habuisse videantur. Hæc quippe, seu plus justò, seu minus caloris adest, peræquè læditur; unde morbi sobolescent. In his idem caloris excessus defectusve observandus palam est. Hinc Hippocrates: *Ubi calor aut frigus, ibi morbus*. Languidiori aut vividiori fermentationi omnia morborum phænomena tribuere ne dubites, nec eam ad frigus caloremve revocare, quatenus sub alterutro statu abnormis Perspiratio reperitur. Sic quæcumque tūm ad diagnosim prognosimque, cūm ad remedium, quantum valet ars, Inventionem spectant, facillè explorata habet sagax Perspirationis æstimator. Nonne hæc, *si dum calor urit intus extrema frigore percelluntur, summam*, testis Hippocrates, *acutiem perniciemque nimium coercita significat*. Quin Perspirationi intensius præpeditæ tribuis gravissima acutarum febrium symptomata, deliria, phrenitides, viscerum inflammationes, lethargum, syncopen, &c.: quæ iis curanda remediis queis alacrior & expeditior humorum circuitus Perspirationem, & alias secretiones ab illâ secundas, promoveat, donec coctione sensim procuratâ morbi fiat judicium. At hoc ut per loca conferentia, velut per nates, os, anum, &c. (magnis apud Hipp. poris) fieri debet; sic abstine naturam ab opere revocare. Solâ interdum Perspiratione insensibili morbus resolvitur; illi sæpius natura crisi opitulatur; atque tantum utrâque plerumque fit propriæ substantiæ dispendium, ut vel triginta libras de corporis pondere detrahat: quod si damnum natura ferre satis sit, præmium refert salutem; sin minus, lethi pœnam.

Aph. 39.
f. 4.

Aph. 46.
f. 4. lib. 2.
de morbis.

V.

EXPAVESCIN quæ judicationem antecedunt acerbissima symptomata? Impar medendo es, si naturæ legibus non auscultas, aut evacuationem per alias moliris vias, quàm queis ipsa studet. Heu! funesta sæpius evasit ignari Medici culpâ, quæ felicior certè si naturæ commissa crisis. Quid ita? Perspirationis in curandis morbis vim nesciens, vires statim ab initio cūm frequenti phlebotomiâ, tūm catharticis & emeticis, naturæ suffragatus est, nec à vacuatione sensibili destitit, quantum fuisset quietis pretium, donec crīsum & speratam salutem cum illachrymabili

Sancti. f. 1.
Aph. 47.

9. Meth. 3.

Sancti. f. 1.
Aph. 61.

6. Epid.
f. 2. art. 33.

ægri fato commutarit. Sic non raro⁴ in catharrofa evenit pleuritide, ut est exemplo locus, in quâ dum minùs attenditur Perspirationi & sudoribus, causam morificam eliminare promptis, judices naturæ, non ministri, se statuunt iterum atque iterum usque ad lypothimiam cruorem fundentes; mox enim errorem falsificans natura monstrat, oborto alvi fluore. Sic pleurumque pro salutari judicio mors instat & sequitur. Hinc, quoniam à munere suæ naturam dimovere piaculum, patet cur febricitantes in pejus aquè incidunt, si à Medico imperito medicamentis importunè exhibitis illorum Perspiratio prohibeatur, atque ab erratis agrotantium. Innuit Galenus, Pro mensura Perspirationis nunc febres decrescunt, nunc augentur, nunc in eodem statu permanent. Absit igitur sanguinis missione uti, quæ vires scindat, non morbum infringat; absit uti purgantibus, nisi vel in primis viis morbus deprehendatur, vel eò tendat natura ab onere sese expedire; sub his enim casibus nedum officiat, imò proderit Perspirationi talis evacuatio. Ut quid ergo nostratùm plurimi in omni agitudine solum per alvum, vel per urinam evacuandum sibi proponunt, & de insensibili Perspiratione vix cogitant. Huic ut natura, dum valet, semper consulat: sic artis ministræ partes sunt in ejus ire studia; Perspirationis compedes solvere, sanguinis circuitum promovendo, amicum solidorum cum fluidis æquilibrium redimendo; atque Naturæ modò crism conanti suppetias ferre removendis iis obicibus offensionibusque, quæ illi negotium creant; Transususque aperire, ut nares, & alia quibus opus est, & ut convenis, & qualia, & ubi, & quando, & quantum oportet, ut sudores, & alia planè omnia. Ut paucis singula complexus docuit Hippocrates. Ita hæc, & similia collimant, ut consultior adsit Conclusio.

Ergo juvare Perspirationem optima medendi ratio,

Domini Doctores disputaturi.

M. Franciscus Pouffe.

M. Joann. Bapt. Chomel, Regia Scientiarum Academia Socius, & Medicus Regis ordinarius.

M. Franciscus Maillart.

M. Thomas Bernardus Bertrand.

M. Andreas Cressé.

M. Petrus Paulus Guyot, Regii Mutilatorum Nosocomii Medicus ordinarius.

M. Philippus Hecquet.

M. Armandus Josephus Collet.

M. Ludovicus Peirier, Serenissimi Ducis Britannici Medicus primarius.

Proponcbat Parisiis JOANNES BAPT. LE BRETHON, Peronnæus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1712.